

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดี ศึกษากรณีคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

MEDIATION OF DISPUTE BEFORE FILING A LAWSUIT: CASE STUDY OF ADMINISTRATIVE CASE CONCERNING THE ENVIRONMENT *

ตรีเพชร จิตรมหีมา**

ทัศนีย์ ไชยแสน***

1. บทนำ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมอาจเกิดจากการดำเนินกิจกรรมในภาคเอกชน (Private Sector) หรือภาครัฐ (Public Sector) และกรณีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอาจเป็นคดีสิ่งแวดล้อมที่เป็นคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครอง แล้วแต่กรณี ขึ้นอยู่กับลักษณะของความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และคู่กรณีที่เกี่ยวข้อง กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางปกครองเป็นกรณีที่ต้องชำระของรัฐ (State Organisation) หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (State Official) ได้ใช้อำนาจทางการปกครอง หรือการดำเนินกิจการทางปกครองตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการใช้อำนาจทางปกครองนั้นก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น ผู้ที่ได้รับความเสียหายอาจดำเนินคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมดังกล่าว จึงอาจเกิดเป็นคดีปกครองที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมขึ้น ซึ่งคดีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีลักษณะที่แตกต่างจากคดีปกครองทั่วไป เนื่องจากความเสียหายที่เกิดขึ้นในคดีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมักสร้างความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อทรัพยากรธรรมชาติและมนุษย์อย่างรุนแรง หากปล่อยให้เน้นช้อออกไปอาจยากที่จะแก้ไขให้กลับสู่สภาพปกติ จึงเป็นคดีที่ต้องได้รับการแก้ไขเยียวยาที่รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์

คดีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็ว เพื่อที่จะแก้ไขเยียวยาความเสียหาย (Remedies for Damages) ได้อย่างทันท่วงที จึงได้มีการจัดตั้งแผนกคดีสิ่งแวดล้อมในศาลปกครอง¹ และเปิดทำการเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2554 โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 7 วรรคสอง และวรรคสาม และมาตรา 7/1 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

---

*บทความนี้เรียบเรียงจากสารนิพนธ์ เรื่อง การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดี ศึกษากรณีคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้ผ่านการสอบสารนิพนธ์เรียบร้อยแล้ว

**ผู้ร่วมดำเนินการจัดทำสารนิพนธ์และที่ปรึกษาสารนิพนธ์

*** นักศึกษาปริญญาโท คณะนิติศาสตร์ สาขากฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยศรีปทุม

¹ ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง การจัดตั้งแผนกคดีสิ่งแวดล้อมในศาลปกครองสูงสุด ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2554

พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกำหนดให้ประธานศาลปกครองสูงสุดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองมีอำนาจออกประกาศจัดตั้งแผนกคดีขึ้นในศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้นได้ ทั้งนี้ เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองและเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมให้แล้วเสร็จโดยเร็วและทันต่อการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยสามารถแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายแก่คู่กรณี รวมทั้งเป็นประโยชน์แก่การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐ

การดำเนินคดีปกครองเกี่ยวกับปัญหาข้อพิพาทคดีสิ่งแวดล้อม อาจดำเนินการได้ 2 วิธี

1) ฟ้องคดีพิพาทต่อศาลปกครอง โดยศาลปกครองจะดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเช่นเดียวกับคดีปกครองทั่วไป ประกอบกับดำเนินกระบวนการตามคำแนะนำของประธานศาลปกครองสูงสุดในการดำเนินคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อันเป็นคำแนะนำเพื่อช่วยลดและเร่งรัดขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาและงานธุรการคดี เพื่อให้คดีแล้วเสร็จโดยเร็วทันต่อการป้องกันผลกระทบและแก้ไขเยียวยาความเสียหายของคู่กรณี กล่าวคือ ศาลจะดำเนินการพิจารณาคดีโดยระบบไต่สวน (Inquisitorial System) ศาลจะไม่ผูกพันกับข้อเท็จจริงที่คู่ความกล่าวอ้าง สามารถรับฟังพยานหลักฐานทุกชนิดเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์หรือความผิดของจำเลย โดยอาจทำการไต่สวนหรือสอบสวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ หากเป็นคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะในปัจจุบันหรืออาจส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะในอนาคต ศาลจะพิจารณากำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา โดยไม่ต้องรอให้ผู้ฟ้องคดีร้องขอได้

2) ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (Mediation) เป็นทางเลือกในการระงับข้อพิพาทในคดีปกครองที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม นอกเหนือจากการฟ้องร้องขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีเมื่อคู่กรณียื่นคำฟ้องต่อศาล คู่กรณีสามารถยื่นคำขอเพื่อให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อศาล หรือ เมื่อศาลเห็นเองว่าคดีดังกล่าวควรมีการไกล่เกลี่ยได้โดยความสมัครใจของคู่กรณี การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจะดำเนินการโดยตุลาการศาลปกครอง ซึ่งไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับสำนวนคดี และได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (Mediator) การดำเนินการจะแยกต่างหากจากการพิจารณาพิพากษาคดี โดยดำเนินการควบคู่ไปกับกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีปกติ³

² ประเสริฐ สิทธิ นวพล. (2561). บทบาทในการดำเนินคดีสิ่งแวดล้อมของศาลยุติธรรมและศาลปกครอง: เจริญเปรียบเทียบ. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*. 11 (3), หน้า 45-66.

³ กองกฎหมายและคดี (ส่วนกฎหมาย) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. (2563). *รายงานสรุปผลการสัมมนาเรื่อง “การนำกระบวนการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทมาใช้ในคดีปกครอง”*. เอกสารรายงานสรุปผลการสัมมนา ในวันอังคารที่ 24 พฤศจิกายน 2563 ณ โรงแรม ทีเค. พาเลซ แอนด์ คอนเวนชัน. หน้า 2-3.

อย่างไรก็ตาม การดำเนินคดีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมยังคงมีปัญหาบางประการ ในกรณีดำเนินคดีโดยการฟ้องคดี ศาลจะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาไปตามขั้นตอนและวิธีการ ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนานกว่าที่ศาลจะมีคำพิพากษาชี้ขาดคดี ส่งผลให้คดียังคงค้างการพิจารณาอยู่ในชั้นศาล และถึงแม้ศาลจะมีคำพิพากษาแล้วคดีก็อาจยังไม่ยุติ หากคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาต่อไปยังศาลสูง คู่ความก็จะต้องเสียเวลาและเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ความล่าช้าในการพิจารณาพิพากษาคดีส่งผลกระทบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายและสิ่งแวดล้อมที่หากปล่อยไว้ให้นานออกไปอาจยากที่จะแก้ไขเยียวยาให้กลับสู่สภาพปกติได้ และยังก่อให้เกิดปัญหาคดีชั้นศาลอีกด้วย ในกรณีดำเนินคดีโดยการไต่สวนข้อพิพาท พบปัญหาว่าผู้ที่ดำเนินการไต่สวนคือ ตุลาการศาลปกครอง (Administrative Judge) ซึ่งมีภาระหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีตามปกติ ทำหน้าที่เป็นผู้ไต่สวนคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้วยนั้นจะเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ตุลาการมากยิ่งขึ้น อันเป็นผลให้การไต่สวนไม่ใช่วิธีการแบ่งเบาภาระของตุลาการศาลปกครองที่จะทำให้คดีเสร็จออกจากศาลไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน⁴ อีกทั้งกระบวนการไต่สวนข้อพิพาทดังกล่าวเป็นกรณีที่ดำเนินการภายหลังจากที่มีการฟ้องคดีต่อศาลปกครองแล้ว ซึ่งไม่สามารถแก้ไขและเยียวยาความเสียหายได้อย่างรวดเร็ว ไม่สอดคล้องกับนิติวิธี (Juristic Method) อันเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคือพิพาทในคดีสิ่งแวดล้อม และไม่สามารถลดจำนวนคดีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีของศาลได้

2. แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมกับการไต่สวนข้อพิพาท

การนำวิธีการไต่สวนข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม วิธีการดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้หลักการพื้นฐานของการไต่สวนคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน เนื่องจากข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้น มีความเกี่ยวเนื่องมาจากการกระทำทางปกครอง (Act of Administration) ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เมื่อคู่พิพาทนำข้อพิพาทดังกล่าวฟ้องเป็นคดีต่อศาลปกครอง ศาลปกครองก็จะดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 แต่หากคู่พิพาทต้องการใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกในการระงับข้อพิพาทหรือวิธีการไต่สวน

⁴ วิสสุดา ชกฤษ. (2563). การไต่สวนข้อพิพาท ศึกษากรณีบุคคลภายนอกที่ทำหน้าที่เป็นผู้ไต่สวนข้อพิพาทในคดีปกครอง. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม. หน้า 5.

ข้อพิพาทในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การดำเนินการตามหลักการ โกล่เกลี่ยข้อพิพาทจะต้องคำนึงถึงและอยู่ภายใต้ขอบเขตของหลักกฎหมายปกครอง ดังต่อไปนี้

2.1 หลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมาย

หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง เป็นหลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครองที่จำเป็นในการใช้และตีความกฎหมายปกครอง หมายถึง การกระทำใด ๆ ของฝ่ายปกครองนั้นจะต้องผูกพันตนต่อกฎเกณฑ์ที่ฝ่ายนิติบัญญัติและกฎเกณฑ์ที่ตนเองตราขึ้น⁵ กล่าวคือ การที่หน่วยงานทางปกครองจะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดได้นั้น จะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด การกระทำของหน่วยงานทางปกครองโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจะต้องมีกฎหมายรองรับ หากไม่มีกฎหมายรองรับหรือให้อำนาจ ย่อมไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ที่เป็นการกระทบสิทธิ (Affect of the Rights) ของเอกชนได้ และหากมีกฎหมายรองรับก็จะต้องกระทำการภายในขอบของกฎหมาย จะทำเกินขอบอำนาจที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่ได้

เมื่อพิจารณาวิธีการดำเนินคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (Administrative Case Concerning The Environment) ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 แล้ว ปรากฏว่า ไม่มีบทบัญญัติกฎหมายใดให้อำนาจศาลปกครองนำเอาวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จึงไม่อาจนำเอาวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้กับข้อพิพาทดังกล่าวได้ ตามหลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การนำวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมายประกอบด้วย

2.2 หลักความมีประสิทธิภาพของการพิจารณาคดีและการบริหารจัดการคดี

การนำระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจะต้องส่งผลให้การพิจารณาคดีและการบริหารจัดการคดีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น⁶ โดยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีจะช่วยให้ข้อพิพาทมีโอกาสที่จะยุติลงและระงับไปได้ โดยไม่ต้องถึงขั้นที่ต้องฟ้องเป็นคดีต่อศาล นอกเหนือจากผลดีที่คู่กรณีจะสามารถยุติข้อพิพาทกันได้แล้ว ยังมีผลในทางที่จะทำให้คดีที่ศาลต้องทำการพิจารณาพิพากษาต่อไปมีจำนวนลดลง และ

⁵ พัทธมา จิตรมหีมา. (2562). *สาระสำคัญของกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและการสร้างแนวคิดเชิงบวกในการปฏิบัติราชการทางปกครอง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. หน้า 38.

⁶ บุญอนันต์ วรรณพานิษฐ์. (2563). *การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครอง*. เอกสารจัดทำขึ้นเพื่อประกอบการเสวนาวิชาการ เรื่อง การพัฒนาหลักการสำคัญในปัจจุบันของกระบวนการยุติธรรมทางปกครองไทยในโอกาสครบรอบ 19 ปี ศาลปกครอง วันที่ 9 มีนาคม 2563. หน้า 14.

ทำให้ศาลสามารถทุ่มเทความรู้ความเชี่ยวชาญสำหรับการพิจารณาคดีที่ยังคงมีข้อพิพาทกันอยู่ได้มากยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันการไต่ถามข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่อำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างง่าย สะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นไปตามหลักความมีประสิทธิภาพของการพิจารณาคดีและการบริหารจัดการคดี (Principle of Judicial Efficiency)

2.3 หลักประโยชน์สาธารณะทางสิ่งแวดล้อม

ประโยชน์สาธารณะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจะต้องคำนึงถึงเสมอในการดำเนินกิจการทางปกครอง เป็นหลักกฎหมายปกครองที่เรียกร้องให้การกระทำทั้งหลายทั้งปวงของฝ่ายปกครองต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ⁷ ในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่มักเป็นคดีที่มีผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง ไม่เพียงแต่กระทบต่อบุคคลหรือองค์กรสองฝ่าย แต่อาจกระทบถึงหมู่บ้าน ชุมชน รวมถึงผู้คนที่อยู่ริมแม่น้ำสายเดียวกัน ผืนดินเดียวกัน ซึ่งอาจกระทบทั้งประโยชน์ส่วนตัวของปัจเจกชนและประโยชน์สาธารณะ หากนำวิธีการไต่ถามข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม นอกจากผู้ไต่ถามจะต้องพิจารณาโดยความเป็นกลาง ปราศจากอคติ (Free from Prejudice) แล้ว จึงยังต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะประกอบอีกด้วย

3. การไต่ถามข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดี ในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างประเทศและในประเทศไทย

3.1 การไต่ถามข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีในประเทศไทย

ประเทศไทยได้นำวิธีการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการไต่ถามข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้เป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว ทั้งในการไต่ถามข้อพิพาททางแพ่ง (Civil Dispute) และข้อพิพาททางอาญา (Criminal Dispute) เช่น ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 การไต่ถามข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 และการไต่ถามข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดี ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 32) พ.ศ. 2563 โดยมีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันออกไป แต่มีความมุ่งหมายเดียวกันในการนำกระบวนการไต่ถามข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีมาใช้ คือ เพื่อให้สามารถยุติข้อพิพาทได้โดยไม่ต้องนำคดีมาฟ้องกัน ส่งผลดีทั้งในด้านการลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาล เป็นการประหยัดงบประมาณ

⁷ อนันต์ คงเครือพันธุ์. (2560). *แง่คิดในการพิจารณาคดีปกครองที่เกี่ยวข้องกับ "ประโยชน์สาธารณะ"*. เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง. หน้า 2.

(Budget) และค่าใช้จ่าย เมื่อเทียบกับการนำคดีขึ้นสู่ศาล⁸ ยังคงรักษาความสัมพันธ์ระหว่างกันได้ หรือก่อให้เกิดความสัมพันธ์ในระยะยาว เป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่คู่กรณีและประชาชนในการยุติข้อพิพาทด้วยหลักสมานฉันท์และสันติวิธีด้วยวิธีการที่สะดวก รวดเร็ว ประหยัด และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย แต่กลับไม่ปรากฏว่ามีการนำมาปรับใช้ในข้อพิพาททางปกครอง

3.2 การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดี ในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างประเทศ

3.2.1 การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสาธารณรัฐฝรั่งเศส

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางปกครองมีขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมแห่งศตวรรษที่ 21 ฉบับที่ 2016-1547 ลงวันที่ 18 พฤศจิกายน ค.ศ. 2016 (loi n° 2016-1547 du 18 novembre 2016) มีผลเป็นการปรับปรุงระบบการอำนวยความสะดวกทางปกครอง โดยกำหนดให้นำเอาวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (Médiation) มาใช้เป็นวิธีการหลักในการระงับข้อพิพาททางเลือกแทนการประนีประนอมข้อพิพาท (Conciliation) ทั้งในศาลปกครองชั้นต้น ศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ โดยนำมาสู่การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง (Code de Justice Administrative) โดยได้บัญญัติกรอบของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางปกครองไว้ในมาตรา L. 213-1 ถึงมาตรา L. 213-10 แห่งประมวลกฎหมายว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง⁹ และมาตรา R. 213-1 ถึงมาตรา R. 213-9 รัฐกฤษฎีกาที่ 2017-566 ลงวันที่ 18 เมษายน ค.ศ. 2017 เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีปกครองและอำนาจหน้าที่ของตุลาการศาลปกครอง โดยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสามารถเริ่มดำเนินการได้ทั้งในขณะก่อนการฟ้องเป็นคดีต่อศาลปกครอง และภายหลังการฟ้องเป็นคดีต่อศาลปกครองแล้ว

การนำวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชั้นก่อนการพิจารณาคดี (Pre-Trial Mediation) มาใช้ในศาลปกครองของสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้นมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ¹⁰ ได้แก่

ประการที่ 1 ช่วยควบคุมปริมาณคดีของศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี

⁸ พงษ์รัชวัฒน์ บุญพิทักษ์. (2563). *การไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 20 คี.* กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. หน้า 2.

⁹ Karine Gilberg. (2020). "Reforms in the French Administrative Justice System and Alternative Dispute Resolution (ADR) Methods". *Council of Europe*. p.27

¹⁰ Boyron and Sophie. (2006). "The Rise of Mediation in Administrative law Dispute: Experiences from England, France, and Germany". *Public Law (50th Anniversary Year)*. p.327-328

ประการที่ 2 เพิ่มโอกาสให้คู่กรณีได้มีส่วนร่วมและเข้าใจกระบวนการพิจารณาคดีของศาลปกครอง เนื่องจากศาลปกครองฝรั่งเศสมีวิธีพิจารณาคดีปกครองที่ไม่ยืดหยุ่นเท่าที่ควรและดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยอาศัยเอกสารเป็นสำคัญ คู่กรณีจึงไม่มีโอกาสหรือมีแต่เป็นโอกาสที่จำกัดในการแถลงถึงความประสงค์ของตนต่อศาล อันนำมาซึ่งความไม่เข้าใจและความไม่พอใจต่อกระบวนการพิจารณาคดีของศาลปกครอง

ประการที่ 3 เพิ่มช่องทางในการเยียวยาความเสียหาย เนื่องจากศาลปกครองมีวิธีเยียวยาที่จำกัด เช่น หากเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับคำสั่งหรือการกระทำทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยปกติแล้วศาลจะมีอำนาจสั่งเพิกถอน (Quash) เท่านั้น ความไม่ยืดหยุ่นในการใช้วิธีเยียวยาดังกล่าวอาจทำให้คู่กรณีไม่ได้รับการแก้ไขปัญหอย่างตรงจุด และอาจสร้างความไม่เข้าใจและไม่พอใจให้กับคู่กรณีตามมา การไต่ถามข้อพิพาทจึงเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีของศาลปกครอง

3.2.2 การไต่ถามข้อพิพาทในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

เมื่อเกิดข้อพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม นอกจากการฟ้องเป็นคดีต่อศาลปกครองแล้ว สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนียังได้นำวิธีการไต่ถามข้อพิพาทมาใช้เพื่อระงับข้อพิพาทระหว่างคู่กรณี แม้ในระยะแรกเริ่มจะยังไม่มียกเว้นคดีกฎหมายแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่บัญญัติเรื่องการไต่ถามข้อพิพาท แต่ภายหลังก็ได้สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีก็ได้มีการปรับปรุงรัฐธรรมนูญด้วยการไต่ถามข้อพิพาท พร้อมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความทุกประเภทคดี เพื่อรองรับอำนาจผู้พิพากษาหรือตุลาการในการดำเนินการระงับข้อพิพาทโดยวิธีการทางเลือกอื่นนอกจากการพิจารณาคดีตามปกติ¹¹

การไต่ถามข้อพิพาทของศาลปกครองในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีทั้งการไต่ถามข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีและภายหลังการฟ้องคดีต่อศาล โดยมิได้มีความมุ่งหมายเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเท่านั้น¹² แต่มุ่งที่จะให้คู่กรณีได้รับผลคำวินิจฉัยที่ตรงกับความต้องการและมีความเป็นธรรม (Gerechtigkeit) การไต่ถามข้อพิพาทที่ถือว่าประสบความสำเร็จ คือ การค้นพบทางออกที่ทำให้ทุกฝ่ายต่างก็เป็นผู้ชนะ “Win-Win-Lösung”

¹¹ ฌูเลียต สกอลเมฆา. (2561). *ข้อความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทโดยวิธีการไต่ถามในคดีปกครองเยอรมัน*. เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. หน้า 2.

¹² วารัตน์ ไคขุนทด. (2558). *สถานการณ์ปัจจุบันของการไต่ถามข้อพิพาทโดยศาลปกครองเยอรมันและการระงับข้อพิพาทโดยการทาสัญญาประนีประนอมยอมความในศาลปกครองเยอรมัน อันเป็นการยุติข้อพิพาทอย่างมีผลผูกพัน*. เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง. หน้า 1-2.

การไกล่เกลี่ยที่เกิดขึ้นได้ 2 กรณี ได้แก่

1) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนอกศาล

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนอกศาล (Außergerichtliche Mediation) เป็นการดำเนินการโดยผู้ไกล่เกลี่ยที่เป็นบุคคลที่สามที่มีความเป็นกลางและไม่มีอำนาจตัดสินข้อพิพาทดังกล่าวมิได้ทั้งในกรณีก่อนฟ้องคดีและหลังการฟ้องคดี

2) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาล

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาล (Gerichtsinterne Mediation) เป็นการดำเนินการโดยศาล ไม่ใช่การไกล่เกลี่ยที่ดำเนินการโดยบุคคลที่สามที่เป็นบุคคลภายนอก ข้อพิพาทระหว่างคู่กรณีจะถูกโอนไปยังตุลาการผู้ระงับข้อพิพาท (Güterichter) ซึ่งเป็นผู้พิพากษาที่ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนั้น และกรณียอมอยู่ในดุลพินิจของตุลาการระงับข้อพิพาทว่าจะใช้วิธีการใดในการระงับข้อพิพาทดังกล่าว

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบหลักเกณฑ์และปัญหาการนำวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

4.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบหลักเกณฑ์ของวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

สาธารณรัฐฝรั่งเศสและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้มีการนำเอากระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในคดีปกครอง ตลอดจนคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในสาธารณรัฐฝรั่งเศส การริเริ่มกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีสามารถริเริ่มได้โดยคู่กรณี¹³ กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสามารถใช้ได้กับคดีทุกประเภท และจะนำมาใช้เพื่อให้คดีพิพาทยุติไปทั้งคดีหรือเพียงบางส่วนก็ได้ แต่ต้องไม่เป็นข้อพิพาทที่อยู่นอกเหนือสิทธิ หรือความสามารถของคู่กรณี และไม่เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ต้องให้ศาลพิสูจน์ความชอบด้วยกฎหมาย ผู้ไกล่เกลี่ยอาจเป็นตุลาการศาลหรือบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่ตุลาการเข้ามาทำหน้าที่ผู้ไกล่เกลี่ย โดยการร้องขอของคู่กรณีหรือศาลแต่งตั้งเอง เมื่อคู่กรณีตกลงที่จะทำการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทกันแล้ว ระยะเวลาในการฟ้องคดีย่อมสะดุดหยุดลง และอายุความสะดุดหยุดอยู่ นับแต่เมื่อคู่กรณีหรือผู้ไกล่เกลี่ยประกาศว่าการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้สิ้นสุดลง¹⁴ ในกรณีที่การไกล่เกลี่ย

¹³ เจมจิรา รัตนะรังสี. (2561). *ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินคดีปกครอง*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 145.

¹⁴ พัชมา จิตรมหีมา. (2560). แนวคิดและหลักการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาลปกครองฝรั่งเศสที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ ค.ศ. 2016 ตามประมวลกฎหมายความยุติธรรมทางปกครอง (code de justice administrative) ของสาธารณรัฐฝรั่งเศส. *เอกสารนำเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เพื่อประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ*

ข้อพิพาทประสบผลสำเร็จ เมื่อศาลได้รับข้อตกลงของคู่กรณีจากกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ศาลมีอำนาจพิพากษาตามยอม เว้นแต่ พบปัญหาความชอบด้วยกฎหมายหรือปัญหาความสงบเรียบร้อยของข้อตกลงดังกล่าว หากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไม่ประสบผลสำเร็จ ผู้ไกล่เกลี่ยจะจัดทำบันทึกการไกล่เกลี่ย และส่งสำเนาทันทีดังกล่าวให้คู่กรณีทุกฝ่าย และอธิบดีศาลหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ไม่มีบทบัญญัติจำกัดประเภทของข้อพิพาททางปกครองที่อาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดี¹⁵ แต่จะต้องไม่เป็นข้อพิพาทที่เคยไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมาก่อน แต่เป็นกรณีที่มีการไกล่เกลี่ยไม่ประสบผลสำเร็จ หรือเป็นกรณีที่คู่กรณีประสงค์ให้ศาลวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมายหรือเป็นคดีที่มีปัญหาความชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นกรณีที่กฎหมายไม่เปิดช่องให้ฝ่ายปกครองใช้อำนาจดุลพินิจได้ ผู้ไกล่เกลี่ยเป็นบุคคลภายนอก ซึ่งผ่านการอบรมวิชาชีพที่มีความเหมาะสม และได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพขั้นสูงอย่างต่อเนื่อง โดยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไม่เป็นเหตุให้อายุความสะดุดหยุดลง กรณีที่มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทประสบผลสำเร็จ คู่กรณีจะทำสัญญาประนีประนอมยอมความกัน และจะบังคับผูกพันกันไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น หากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไม่ประสบผลสำเร็จ คู่กรณีอาจนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีทางศาลต่อไปได้

ในประเทศไทย ยังไม่มีบทบัญญัติหลักเกณฑ์ของวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยประเทศไทยได้นำวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้กับข้อพิพาททางแพ่งและทางอาญาเท่านั้น

4.2 วิเคราะห์ปัญหาการนำวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

4.2.1 ปัญหาเกี่ยวกับการขาดบทบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองไทย

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2562 หมวด 4 ในส่วนที่ 2/1 กำหนดการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทซึ่งเป็นกรณีที่ดำเนินการภายหลังจากที่มีการฟ้องคดีต่อศาลปกครองเท่านั้น แต่บทบัญญัติเหล่านี้ไม่ได้กำหนดให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีไว้ โดยเฉพาะข้อพิพาทซึ่งเป็นคดีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อันถือเป็นปัญหาที่มี

จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่..) พ.ศ. เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. หน้า 4.

¹⁵ นาดาชา วศินดิถก ผลพฤษ. (2557). *ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางปกครองโดยศาลปกครอง*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 51.

ผลกระทบต่อส่วนรวม กระบวนการไต่ถามข้อพิพาทดังกล่าวเป็นกรณีที่ดำเนินการภายหลัง จากที่มีการฟ้องคดีต่อศาลปกครองแล้ว กรณีจึงไม่สามารถแก้ไขและเยียวยาความเสียหายได้ อย่างรวดเร็ว ไม่สอดคล้องกับนิติวิธีอันเกี่ยวกับการแก้ไขข้อพิพาทในคดีสิ่งแวดล้อม

เมื่อปรากฏว่า ไม่มีบทบัญญัติกฎหมายใดให้อำนาจศาลปกครองในการนำวิธีการ ไต่ถามข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในการระงับข้อพิพาท ศาลปกครองจึงไม่อาจนำเอาวิธีการ ไต่ถามข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้กับข้อพิพาทซึ่งเป็นคดีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ได้ตาม หลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมาย (Principle of the Legality of Administrative Action) ดังนั้น ศาลปกครองจะนำวิธีการไต่ถามข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในการคดีปกครอง เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้ ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจศาลปกครองในการกระทำเช่นนั้น

4.2.2 ปัญหาหลักเกณฑ์การดำเนินการไต่ถามข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีในคดี ปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

เมื่อไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจศาลปกครองในการไต่ถามข้อพิพาทก่อนการฟ้อง คดีในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องมีการเพิ่มเติม บทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการดำเนินการไต่ถามข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีในคดีปกครอง เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยมีหลักเกณฑ์สำคัญที่ต้องคำนึงถึง ได้แก่ การริเริ่มกระบวนการไต่ถามข้อ พิพาทก่อนการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ลักษณะของข้อพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่อาจไต่ถามข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ผู้ไต่ถาม อายุความ และ ผลของการไต่ถามข้อพิพาท ว่าควรจะมีหลักเกณฑ์อย่างไร

5. สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

ประเทศไทยได้นำเอากระบวนการไต่ถามข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ทั้งในการระงับ ข้อพิพาททางแพ่งและข้อพิพาททางอาญา¹⁶ แต่ไม่ปรากฏว่า ได้นำเอากระบวนการดังกล่าวมาใช้ ในการระงับข้อพิพาททางปกครองแต่อย่างใด ข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็น ข้อพิพาทที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากข้อพิพาททางปกครองอื่น¹⁷ เนื่องจากความเสียหาย ที่เกิดขึ้นต่อทรัพยากรธรรมชาติและมนุษย์มักส่งผลกระทบในวงกว้าง ผู้ที่ได้รับความเสียหายและ ธรรมชาติควรได้รับการแก้ไขเยียวยาและฟื้นฟูโดยเร็ว หากปล่อยให้เนิ่นช้าอาจยากที่จะแก้ไขให้

¹⁶ อัญชลี พูลเต็ม. (2562). *แนวคิดและหลักการไต่ถามข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีต่อศาล*. เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. หน้า 4.

¹⁷ รัมภ์รดา แก้วสวี. (2563). *ความเป็นผู้เสียหายในคดีสิ่งแวดล้อม*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม. หน้า 48.

กลับสู่สภาพปกติได้ การนำวิธีการไถ่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในคดีปกครองเกี่ยวกับ
 สิ่งแวดล้อม จะส่งผลให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติได้รับการแก้ไขเยียวยา
 และฟื้นฟูโดยเร็ว ลดภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีของคู่กรณี ลดจำนวนคดีที่ขึ้นสู่ศาล และ
 เป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่คู่กรณีและประชาชนในการยุติข้อพิพาทด้วยหลักสมานฉันท์และ
 สันติวิธีด้วยวิธีการที่สะดวก รวดเร็ว ประหยัด และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

เมื่อพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และระเบียบ
 ของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยการไถ่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครอง
 พ.ศ. 2562 ไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจศาลปกครองในการนำวิธีการไถ่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้อง
 คดีมาใช้ในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงหลักเกณฑ์สำคัญของการไถ่เกลี่ยข้อพิพาท
 ก่อนการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายที่ให้อำนาจ
 แก่ศาลปกครองในการนำวิธีการไถ่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในคดีปกครองเกี่ยวกับ
 สิ่งแวดล้อม โดยบทบัญญัติดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับหลักความชอบด้วยกฎหมายของ
 การกระทำทางปกครอง หลักความมีประสิทธิภาพของการพิจารณาคดีและการบริหารจัดการคดี
 และหลักประโยชน์สาธารณะทางสิ่งแวดล้อม

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา
 66/13 และมาตรา 66/14 ให้ศาลปกครองมีอำนาจไถ่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีใน
 คดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และให้อำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขใน
 การไถ่เกลี่ยข้อพิพาทในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

2. ควรเพิ่มเติมบทบัญญัติในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด
 ว่าด้วยการไถ่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม พ.ศ. .... โดยอาศัย
 อำนาจตามความในมาตรา 66/13 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา
 คดีปกครอง พ.ศ. 2542 ที่ได้เสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น อันเป็นระเบียบที่บัญญัติถึงหลักเกณฑ์
 ในการดำเนินการไถ่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม